

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

25. april 2024*

»Præjudiciel forelæggelse – artikel 49 TEUF og 54 TEUF – etableringsfrihed – selskaber, der er etableret i en medlemsstat, men som udøver sine aktiviteter i en anden medlemsstat – selskabets ledelse og drift – national lovgivning, der fastsætter anvendelse af lovgivningen i den medlemsstat, hvor et selskab udøver sin virksomhed – begrænsning af etableringsfriheden – begrundelse – beskyttelse af kreditorernes, minoritetsselskabsdeltagernes og lønmodtagernes interesser – bekæmpelse af misbrug og kunstige arrangementer – proportionalitet«

I sag C-276/22,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Corte suprema di cassazione (kassationsdomstol, Italien) ved afgørelse af 11. april 2022, indgået til Domstolen den 22. april 2022, i sagen

Edil Work 2,

S.T. Srl

mod

STE Sàrl,

procesdeltager:

CM,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, K. Jürimäe (refererende dommer), og Domstolens vicepræsident, L. Bay Larsen, som fungerende dommer i Tredje Afdeling, samt dommerne N. Piçarra, N. Jääskinen og M. Gavalec,

generaladvokat: L. Medina,

justitssekretær: fuldmægtig M. Krausenböck,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 11. juli 2023,

* Processprog: italiensk.

efter at der er afgivet indlæg af:

- Edil Work 2 og S.T. Srl ved avvocato R. Vaccarella,
- STE Sàrl ved avvocati A. Pontecorvo og P. Sammarco,
- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato F. Meloncelli,
- Europa-Kommissionen ved G. Braun, L. Malferrari og M. Mataija, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 19. oktober 2023, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 49 TEUF og 54 TEUF.
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Edil Work 2 Srl og S.T. Srl på den ene side og STE Sàrl på den anden side vedrørende lovligheden af overdragelsen af ejendomsretten til ejendomskomplekset Castello di Tor Crescenza (herefter »slottet«) til de førstnævnte selskaber.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Følgende fremgår af anden betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/2121 af 27. november 2019 om ændring af direktiv (EU) 2017/1132, for så vidt angår grænseoverskridende omdannelser, fusioner og spaltninger (EUT 2019, L 321, s. 1):

»Etableringsfrihed er et af de grundlæggende principper i EU-retten. I henhold til artikel 49, stk. 2, [TEUF], sammenholdt med artikel 54 TEUF, indebærer selskabers etableringsfrihed bl.a. adgang til at oprette og lede sådanne selskaber på de vilkår, som er fastsat i etableringsmedlemsstatens lovgivning. I henhold til Den Europæiske Unions Domstols [praksis] omfatter dette retten for et selskab, der er stiftet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, til at omdanne sig til et selskab, der henhører under en anden medlemsstats retsregler, for så vidt som de betingelser, der er fastsat i denne anden medlemsstats lovgivning, og navnlig det kriterium, som sidstnævnte medlemsstat har fastsat med henblik på et selskabs tilknytning til dets nationale retsorden, overholdes.«

Italiensk ret

4 Artikel 25 i legge n. 218 – Riforma del sistema italiano di diritto internazionale privato (lov nr. 218/1995 om international privatret) af 31. maj 1995 (GURI nr. 128 af 3.6.1995, s. 1, herefter »lov nr. 218/1995«) fastsætter:

»1. Selskaber, foreninger, fonde og alle andre offentlige eller private enheder, også selv om de ikke er af foreningsmæssig karakter, er underlagt lovgivningen i den stat, på hvis område de er oprettet. Italiensk lov finder dog anvendelse, hvis hovedkontoret er beliggende i Italien, eller hvis hovedformålet med en sådan enhed er beliggende i Italien.

2. Særligt reguleres følgende forhold af den lov, der vedrører ovenstående organer:

a) den retlige karakter

b) forretningsnavn eller firmanavn

c) stiftelse, omdannelse og ophør

d) kapacitet

e) enhedernes oprettelse, beføjelser og funktionsmåde

f) enhedens repræsentation

g) nærmere bestemmelser om erhvervelse og fortabelse af status som associeret eller partner samt de rettigheder og forpligtelser, der er forbundet med denne status

h) ansvaret for enhedens forpligtelser

i) følgerne af overtrædelser af loven eller vedtægtsbestemmelserne.

3. Flytninger af det registrerede hjemsted til en anden stat og fusioner af enheder, der har deres registrerede hjemsted i forskellige stater, har kun virkning, hvis de er gennemført i overensstemmelse med lovgivningen i disse stater.«

5 Artikel 2381, stk. 2, i Codice civile (den civile lovbog) har følgende ordlyd:

»Såfremt vedtægterne eller generalforsamlingen giver mulighed herfor, kan bestyrelsen uddelegere sine beføjelser til et udvalg, bestående af visse af dens medlemmer, eller til en eller flere af dens medlemmer.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

6 Slottet, der er beliggende i nærheden af Rom (Italien), var Agricola Torcrescenza Srl's eneste ejendom, og dets virksomhed bestod i at forvalte denne faste ejendom. I 2004 ændrede selskabet først sit navn til STA Srl og flyttede derefter sit hjemsted til Luxembourg, hvor det blev omdannet til et luxembourgsk selskab, STE, samtidig med at det fortsatte med at drive slottet.

- 7 I 2010 blev S.B. på en ekstraordinær generalforsamling i STE, der blev afholdt i Luxembourg, udpeget som eneste administrator. S.B. udnævnte ved denne lejlighed F.F., som hverken var aktionær i eller medlem af STE's bestyrelse, som almindelig repræsentant, idet S.B. tildelte F.F. beføjelse til at foretage »alle nødvendige handlinger og transaktioner uden undtagelse eller udelukkelse under iagttagelse af grænserne for selskabets formål« (herefter »den omtvistede tildeling af beføjelser«).
- 8 I 2012 overdrog F.F., der handlede i STE's navn og på dennes vegne, ejendomsretten til slottet til S.T., som senere overdrog denne ejendomsret til Edil Work 2. I 2013 anlagde STE sag ved Tribunale di Roma (retten i Rom, Italien) mod S.T. og Edil Work 2 med påstand om annullation af de to overdragelser af ejendomsretten til slottet med den begrundelse, at den omtvistede tildeling af beføjelser i henhold til italiensk ret var ulovlig.
- 9 Tribunale di Roma (retten i Rom) fastslog, at denne tildeling var lovlig, og frifandt de sagsøgte. Eftersom denne rets dom blev omgjort af Corte d'appello di Roma (appeldomstolen i Rom, Italien), iværksatte Edil Work 2 og S.T. appel ved Corte suprema di cassazione (kassationsdomstol, Italien), som er den forelæggende ret.
- 10 Den forelæggende ret har anført, at det fremgår af artikel 25, stk. 3, i lov nr. 218/1995, at italiensk ret tillader, at italienske selskaber omdannes til udenlandske selskaber ved flytning af hjemsted til en anden medlemsstat, forudsat at flytningen er gyldig såvel i oprindelsesmedlemsstaten som i bestemmelsesmedlemsstaten.
- 11 Ifølge den forelæggende ret opstår imidlertid spørgsmålet, om oprettelsen af STE som luxembourgsk selskab indebærer, at selskabets ledelsesdispositioner, selv om det har bevaret sin hovedvirksomhed i Italien, er underlagt luxembourgsk lov.
- 12 I denne henseende har den forelæggende ret for det første anført, at det generelle kriterium, der gør det muligt at afgøre, hvilken lov der finder anvendelse på tildelingen af de omtvistede beføjelser som omhandlet i artikel 25, stk. 1, i lov nr. 218/1995, er kriteriet om det sted, hvor selskabet er stiftet.
- 13 I henhold til denne bestemmelses andet punktum finder den italienske lov imidlertid anvendelse på selskaber, hvis »hovedformål« befinder sig i Italien. Da centret for STE's virksomhed, dvs. slottet, som er dets eneste aktiv, befinder sig i Italien, er det italiensk ret, der finder anvendelse på tildelingen af de omtvistede beføjelser.
- 14 I henhold til den civile lovbogs artikel 2381, stk. 2, kan bestyrelsen for et selskab med begrænset ansvar kun delegere sine beføjelser til medlemmerne af denne bestyrelse. Tildelingen af disse beføjelser til et retssubjekt, der er udenforstående i forhold til selskabet, er således ulovlig.
- 15 Den forelæggende ret har for det andet anført, at etableringsfriheden ifølge Domstolens praksis omfatter retten for et selskab, der er stiftet i overensstemmelse med en medlemsstats ret, til at omdanne sig til et selskab i en anden medlemsstat, for så vidt som de betingelser, der er fastsat i denne anden medlemsstats ret, er opfyldt, og navnlig, at det tilknytningskriterium, som sidstnævnte medlemsstat har fastsat, er opfyldt. Det følger heraf, at den omstændighed, at kun det vedtægtsmæssige hjemsted flyttes, og ikke hovedkontoret eller hovedvirksomheden, ikke i sig selv udelukker, at etableringsfriheden finder anvendelse i henhold til artikel 49 TEUF.

- 16 I øvrigt omfatter etableringsfriheden ifølge denne bestemmelse ikke blot oprettelse, men også »[ledelse af] virksomheder«. Ledelsesdispositioner bør i overensstemmelse med anden betragtning til direktiv 2019/2121 udføres på de vilkår, som er fastsat i etableringsmedlemsstatens lovgivning, dvs. i det foreliggende tilfælde Storhertugdømmet Luxembourg.
- 17 På denne baggrund har Corte suprema di cassazione (kassationsdomstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »Er artikel 49 [TEUF] og 54 [TEUF] til hinder for, at en medlemsstat, hvori et selskab (et selskab med begrænset ansvar) oprindeligt blev stiftet, anvender de nationale bestemmelser om selskabets drift og ledelse på dette selskab, når selskabet efter at have flyttet sit hjemsted og efter at være blevet stiftet på ny i henhold til lovgivningen i bestemmelsesmedlemsstaten bevarer sin hovedvirksomhed i oprindelsesmedlemsstaten, og den pågældende ledelseshandling har afgørende betydning for selskabets virksomhed?«

Det præjudicielle spørgsmål

- 18 Indledningsvis skal der henvises til, at det følger af fast retspraksis, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer Domstolen at give den nationale ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra dette synspunkt kan Domstolen efter omstændighederne være nødt til at omformulere de spørgsmål, den forelægges. Med henblik herpå kan Domstolen fra samtlige de oplysninger, der er fremlagt af den nationale ret, navnlig af forelæggelsesafgørelsens præmisser, udlede de EU-retlige elementer, som det under hensyn til hovedsagens genstand er nødvendigt at fortolke (jf. i denne retning bl.a. dom af 9.4.2014, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Ufødt barn ved indgivelse af asylansøgning), C-745/21, EU:C:2023:113, præmis 43).
- 19 I den foreliggende sag ønsker den forelæggende ret oplyst, om artikel 49 TEUF og 54 TEUF er til hinder for, at ledelsesdispositioner vedrørende et selskab, der befinder sig i STE's situation, reguleres af italiensk ret, idet den har henvist til den omstændighed, at dette selskab blev stiftet som selskab i en medlemsstat, nemlig Den Italienske Republik, og at det efterfølgende flyttede sit vedtægtsmæssige hjemsted og blev stiftet i henhold til en anden medlemsstats lovgivning, nemlig Storhertugdømmet Luxembourg, samtidig med at det bevarer sin hovedvirksomhed i den førstnævnte medlemsstat.
- 20 Det fremgår imidlertid af de oplysninger, som Domstolen råder over, og som det påhviler den forelæggende ret at efterprøve, at der ikke blev pålagt nogen begrænsninger i forbindelse med denne overførsel og denne selskabsomdannelse.
- 21 Da flytningen af hjemstedet og omdannelsen af det italienske selskab STA til det luxembourgske selskab STE således ikke er en del af de omstændigheder, der er relevante for besvarelsen af det spørgsmål, som den forelæggende ret har rejst, skal det præjudicielle spørgsmål omformuleres således, at den forelæggende ret nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 49 TEUF og 54 TEUF er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat, der generelt fastsætter, at dens nationale ret finder anvendelse på ledelsesdispositioner vedrørende et selskab, der er etableret i en anden medlemsstat, men som udøver hovedparten af sin virksomhed i den første medlemsstat.

- 22 I denne henseende skal det for det første afgøres, om den i hovedsagen omhandlede situation henhører under etableringsfriheden.
- 23 Artikel 49 TEUF, sammenholdt med artikel 54 TEUF, lader etableringsfriheden omfatte selskaber, som er oprettet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende inden for Den Europæiske Union (dom af 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, præmis 32).
- 24 I henhold til artikel 49, stk. 2, TEUF, sammenholdt med artikel 54 TEUF, omfatter etableringsfriheden for de i sidstnævnte artikel omhandlede selskaber bl.a. adgang til at stifte og lede disse selskaber på de vilkår, som i etableringsmedlemsstatens lovgivning er fastsat for landets egne selskaber (dom af 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, præmis 33).
- 25 Selskaberne har desuden ret til at udøve deres virksomhed i en anden medlemsstat, idet deres vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed, som det er tilfældet med hensyn til fysiske personers nationalitet, tjener til at fastlægge deres tilknytning til en medlemsstats retssystem (jf. i denne retning dom af 5.11.2002, Überseering, C-208/00, EU:C:2002:632, præmis 57).
- 26 Definitionen af den tilknytning, der afgør, hvilken national ret der finder anvendelse på et selskab, henhører i mangel af en samordning af EU-retten i overensstemmelse med artikel 54 TEUF under hver medlemsstats kompetence, idet denne artikel har ligestillet et selskabs vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor og hovedvirksomhed som værende en sådan tilknytning (dom af 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, præmis 34).
- 27 I det foreliggende tilfælde fremgår det for det første af forelæggelsesafgårelsen, at STE blev stiftet som et luxembourgsk selskab i 2004, for det andet, at dette selskab har sit vedtægtsmæssige hjemsted i Luxembourg, og for det tredje, at selskabet udøver hovedparten af sin virksomhed i en anden medlemsstat, nemlig Den Italienske Republik.
- 28 Henset til den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 23-26, skal det fastslås, at dette selskabs situation og navnlig ledelsesdispositionerne vedrørende dets virksomhed, der finder sted i Italien, er omfattet af etableringsfriheden.
- 29 Under disse omstændigheder skal det for det andet afgøres, om lovgivningen i en medlemsstat, der bestemmer, at dens nationale ret finder anvendelse på ledelsesdispositioner vedrørende et selskab med hjemsted i en anden medlemsstat med den begrundelse, at dette selskab udøver hovedparten af sin virksomhed i den første medlemsstat, udgør en restriktion for etableringsfriheden.
- 30 Alle foranstaltninger, som forbyder, medfører ulemper for eller gør udøvelsen af etableringsfriheden mindre attraktiv, skal betragtes som restriktioner for denne frihed som omhandlet i artikel 49 TEUF (dom af 5.10.2004, CaixaBank France, C-442/02, EU:C:2004:586, præmis 11, og af 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, præmis 46).
- 31 Det skal imidlertid bemærkes, at en medlemsstats lovgivning, der fastsætter, at selskaber med hjemsted i en anden medlemsstat, som udøver hovedparten af deres virksomhed i den første medlemsstat, i forbindelse med udførelsen af deres ledelsesdispositioner ud over de forpligtelser,

der i givet fald følger af lovgivningen i deres etableringsmedlemsstat, skal overholde lovgivningen i den første medlemsstat, kan gøre det vanskeligere at drive sådanne selskaber, eftersom denne lovgivning kan forpligte disse til at overholde de krav, der pålægges ved to regelsæt.

- 32 Det følger heraf, at en sådan lovgivning kan gøre det mindre attraktivt at udøve etableringsfriheden og følgelig udgør en hindring for udøvelsen af etableringsfriheden.
- 33 I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelsesafgårelsen, at STE er et luxembourgsk selskab, hvis vedtægtsmæssige hjemsted er beliggende i Luxembourg. Det fremgår imidlertid ligeledes af forelæggelsesafgårelsen, at anvendelsen af artikel 25, stk. 1, andet punktum, i lov nr. 218/1995 for så vidt angår dets ledelsesdispositioner underlægger dette selskab italiensk ret alene med den begrundelse, at selskabet udøver hovedparten af sin virksomhed i Italien.
- 34 Under disse omstændigheder kan et selskab, der befinder sig i en situation som STE's, kumulativt være underlagt såvel luxembourgsk som italiensk ret. En sådan kumulativ anvendelse af lovgivningen i to medlemsstater kan imidlertid gøre selskabets drift vanskeligere.
- 35 Det skal derfor for det tredje undersøges, om en restriktion for etableringsfriheden, der følger af en lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, ikke desto mindre kan være begrundet.
- 36 Det følger af Domstolens faste praksis, at en sådan restriktion for etableringsfriheden kun vil være tilladt, hvis den er begrundet i tvingende almene hensyn. Det kræves desuden, at den er egnet til at sikre virkeliggørelsen af det pågældende mål og ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå det (jf. i denne retning dom af 13.12.2005, Marks & Spencer, C-446/03, EU:C:2005:763, præmis 35, og af 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, præmis 52).
- 37 I denne henseende skal det indledningsvis bemærkes, at den forelæggende ret ikke har anført de grunde, der begrundet den restriktion for etableringsfriheden, som anvendelsen af artikel 25, stk. 1, andet punktum, i lov nr. 218/1995 indebærer på ledelsesdispositioner vedrørende et selskab, der er gyldigt stiftet i henhold til en anden medlemsstats ret, og som udøver hovedparten af sin virksomhed på italiensk område. Sådanne oplysninger fremgår heller ikke af ordlyden af denne bestemmelse eller af den civile lovbogs artikel 2381.
- 38 Det fremgår derimod for det første af den italienske regerings skriftlige indlæg, at den omhandlede restriktion for etableringsfriheden er begrundet i formålet om beskyttelse af aktionærer, kreditorer, lønmodtagere og tredjemænd.
- 39 I denne forbindelse bemærkes, at beskyttelse af kreditorerne, lønmodtagerne og minoritetsselskabsdeltagernes interesser er blandt de tvingende almene hensyn, som Domstolen har anerkendt (jf. i denne retning dom af 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, præmis 54 og den deri nævnte retspraksis).
- 40 Artikel 49 TEUF og 54 TEUF er således principielt ikke til hinder for en medlemsstats foranstaltninger, der tilsigter, at interesserne hos kreditorerne, minoritetsaktionærerne og lønmodtagerne i et selskab, som er stiftet i overensstemmelse med en anden medlemsstats ret, men som udøver hovedparten af sin virksomhed på det nationale område, ikke berøres utilbørligt.

- 41 I overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 36, skal den i hovedsagen omhandlede restriktion imidlertid være egnet til at sikre gennemførelsen af formålet om beskyttelse af kreditorer, minoritetsaktionærer og lønmodtagere og må ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- 42 Hvis artikel 25, stk. 1, andet punktum, i lov nr. 218/1995 skulle fortolkes således, at den indebærer, at enhver ledelsesdisposition foretaget af et selskab, som er gyldigt stiftet i henhold til en anden medlemsstats ret, men som udøver hovedparten af sin virksomhed i Italien, skal være omfattet af den italienske lovgivning, er det imidlertid ikke muligt at efterprøve, om der i et konkret tilfælde foreligger en risiko for, at kreditorernes, minoritetsaktionærernes eller lønmodtagernes interesser skades. Det skal præciseres, at en sådan risiko således navnlig kan afhænge af, hvilken type disposition der er truffet, og varierer alt efter sammensætningen af det pågældende selskabs aktionærkreds. Desuden kan lovgivningen i den medlemsstat, hvor det pågældende selskab er stiftet, have taget hensyn til ovennævnte interesser, hvilket ikke er muligt at tage hensyn til ved automatisk anvendelse af den italienske lovgivning.
- 43 Under disse omstændigheder går en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede ud over, hvad der er nødvendigt for at nå målet om beskyttelse af de interesser, der er nævnt i denne doms præmis 39.
- 44 For det andet har den italienske regering gjort gældende, at den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning har til formål at bekæmpe misbrug ved at hindre adfærd, der består i at oprette rent kunstige arrangementer, der ikke bygger på nogen økonomisk realitet.
- 45 Det skal i denne henseende bemærkes, at medlemsstaterne ganske vist har mulighed for at træffe enhver foranstaltning, som er egnet til at hindre eller sanktionere svigagtige forhold (jf. i denne retning dom af 9.3.1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, præmis 38, og af 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, præmis 61).
- 46 Bekæmpelse af skatteunddragelse og svig kan i øvrigt begrunde en restriktion for etableringsfriheden som omhandlet i artikel 49 TEUF, forudsat at det specifikke mål med en sådan restriktion er at hindre adfærd, der består i at oprette rent kunstige arrangementer, der ikke bygger på nogen økonomisk realitet, med henblik på at undgå den normalt skyldige skat af overskud, der optjenes ved virksomhed, der udføres på det nationale område (jf. i denne retning dom af 12.9.2006, Cadbury Schweppes og Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, EU:C:2006:544, præmis 55, og af 20.1.2021, Lexel, C-484/19, EU:C:2021:34, præmis 49).
- 47 Domstolen har imidlertid for det første fastslået, at den omstændighed, at et selskabs vedtægtsmæssige eller faktiske hjemsted stiftes i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning med det formål at benytte en mere fordelagtig lovgivning, ikke i sig selv udgør misbrug (jf. i denne retning dom af 9.3.1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, præmis 27, og af 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, præmis 40).
- 48 For det andet kan den blotte omstændighed, at et selskab, der har hjemsted i en medlemsstat, samtidig udøver hovedparten af sin virksomhed i en anden medlemsstat, ikke danne grundlag for en generel formodning for, at der er tale om svig, og tjene som begrundelse for en foranstaltning, som krænker en grundlæggende frihed, som er sikret ved traktaten (jf. analogt dom af 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, præmis 63).

- 49 Hvis den i hovedsagen omhandlede lovgivning i det foreliggende tilfælde skulle fortolkes således, at den pålægger en systematisk anvendelse af italiensk lovgivning på enhver form for ledelsesdisposition foretaget af et selskab med hjemsted i en anden medlemsstat, men som udøver hovedparten af sin virksomhed i Italien, ville dette imidlertid svare til at indføre en formodning for, at et sådant selskabs adfærd er udtryk for misbrug. En sådan lovgivning er, henset til betragtningerne i denne doms præmis 47 og 48, uforholdsmæssig (jf. analogt dom af 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, præmis 64).
- 50 Under disse omstændigheder skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 49 TEUF og 54 TEUF skal fortolkes således, at de er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat, som generelt fastsætter, at dens nationale ret finder anvendelse på ledelsesdispositioner vedrørende et selskab, der er etableret i en anden medlemsstat, men som udøver hovedparten af sin virksomhed i den første medlemsstat.

Sagsomkostninger

- 51 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 49 TEUF og 54 TEUF

skal fortolkes således, at

de er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat, som generelt fastsætter, at dens nationale ret finder anvendelse på ledelsesdispositioner vedrørende et selskab, der er etableret i en anden medlemsstat, men som udøver hovedparten af sin virksomhed i den første medlemsstat.

Underskrifter